

مهر، آئین مهر و مهرگان

نوروز آری، مهرگان هم نیز

پژوهشی پیرامون اسطوره مهر، آئین مهر و جشن های مهرگان
از دوران باستان تاکنون

پژوهش و محارث: رحیم تری

انتشارات حدیث قلم

سرشناسه	تذری ؛ رحیم ؛ ۱۳۱۵ -
عنوان و نام پدیدآور	مهر، آئین مهر و مهرگان، نوروز آری، مهرگان هم نیز: پژوهشی پیرامون اسطوره ی مهر، آئین مهر و جشنهای مهرگان از دوران باستان تاکنون / پژوهش و نگارش رحیم تذری
مشخصات نشر	تهران: حدیث قلم، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	۴۴۸ ص، مصور، قطع وزیری
شابک	۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۴۳۷ - ۶۵ - ۰ ریال ۴۵۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	واژه نامه نمایه
عنوان دیگر	پژوهشی پیرامون اسطوره ی مهر، آئین مهر و جشنهای مهرگان از دوران باستان تاکنون
موضوع	جشن ها - ایران
موضوع	Fasts and Feasts - Iran
موضوع	مهرگان
موضوع	Melrega
رده بندی کنگره	GT ۴۸۷۴ / ۴۳۹۰ ت
رده بندی دیویی	۹۴۱ - ۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۵۲۵۹۲۰۹

انتشارات حدیث قلم

نام کتاب: مهر، آئین مهر و مهرگان،

نوروز آری، مهرگان هم نیز

نویسنده: رحیم تذری

ناشر: حدیث قلم

ویراستار: منصور طالب پور اردکانی

صفحه آرا: حدیثه صباغی

شمارگان: ۱۰۰۰

نوبت و سال چاپ: چاپ اول - ۱۳۹۷

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۴۳۷ - ۶۵ - ۰

قیمت: ۴۵۰۰۰ ریال

سایت انتشارات: www.hadiseghalam.com

کتاب پیش روی، حاصل کوشش و پژوهش‌هایی است که صاحب این قلم طی پنجاه و یک سال تجربه در برگزاری جشن مهرگان در ایران، و در سالهای اخیر در جنوب کالیفرنیا داشته است.

پژوهش‌های میدانی و کتابخانه‌ای در این راستا، او را به این باور رساند که بن مایه برگزاری نخستین جشن مهرگان، همان جشن کشاورزی است که همزمان با برداشت نخستین گشت دست گشت مردم سرزمین ما، همراه با پیام‌های راستین مهر، همیاری، خرد و پیمان در جامعه آن روزگار رخ نمود تا در روزگاران دیگر، نخستین رستاخیز جهان را برابر ستم و ستم پیشگان دوران اسطوره‌ها به آئین افتد.

عشق به مام میهن و فرهنگهای والای سرزمین مادری، موجب شد تا بهنگام انتخاب روز برگزاری یکی از جشنهای بیاد ماندنی زندگی‌ام، جشن مهرگان، این به راستی مردمی‌ترین جشن تاریخ به مرتبه مورد توجه قرار گیرد تا شاید برگزاری آن در سالهای بعد، موجب گشایش روزنه‌ای به ریاها و شیرین تاریخ کشورم گردد.

تکرار برگزاری این جشن، ابتدا در محیطی کوچک سپس در محیطی بزرگتر، به گونه‌ای رخ نمود که در دهه پنجاه دیگر رسانه‌ای به راه نمی‌شد که در آن راجع به مهرگان بویژه جشن مهرگانی که صاحب این قلم به آن به پرداخت اشارتی نداشته باشد.

دعوت عام مولف از همه نویسندگان و دست‌اندرکاران، رسانه‌های گروهی و دعوت خاص او از پاره‌ای از اعضاء دولت، نمایندگان مجالس شور و سنا و مدیران فرهنگی کشور به گونه‌ای رخ نمود تا بتواند بیش از سیصد نفر از شیفتگان فرهنگ باستان، در باشگاه کوی نویسندگان و خبرنگاران مطبوعات در آن جشن با شکوه حضور یابند.

شور و شوق برگزاری جشن مهرگان با فروپاشی رژیم پادشاهی، به انزوا نشست تا جایی که شادباش صاحب این قلم به رهبر انقلاب و نخست وزیر موقت آن، نه تنها

توجه آنان را جلب نکرد بلکه متن مقاله او، در روزنامه پر تیراژ بامداد در نخستین سال انقلاب هم به بی تفاوتی خوانندگان روبرو شد.

ناگفته پیداست، هیچ پژوهش و نوشتاری به کمال نخواهد رسید، مگر آنکه صاحب نظرانی پا به میدان نهند و در به کمال رساندن آن گامهایی استوار بردارند.

جذب صاحب این قلم به این جشنواره در اورنج کانتی کالیفرنیا، در سال ۱۳۸۴ خورشیدی (۲۰۰۵ ترسائی) موجب شد تا او، ضمن خلق سرود مهرگان، به تدوین نامه (کتاب) حاضر که بخش عمده آنرا از پیش گردآوری کرده بود نیز دست یازد تا شاید بخش از تعهدات ملی خود را نسبت به نیاکان نیک اندیش خود ادا کرده باشد.

باسلام در راستای والایی آن، پیشنهاد صاحب این قلم در ثبت این میراث معنوی جهانی در شاخه علمی و فرهنگی و آموزشی سازمان ملل (یونسکو) رخ بنماید.

کتاب پیش روی، در پنج فصل، هر فصل از بخش‌های مختلف شکل گرفته است تا هر آینه جوینده‌ای بخواهد، در آیه مهر، آئین مهر و مهرگان به جستجو درآید، دست کم، بخش عمده‌ی خواسته‌هایش را آن بیابد.

رحیم تزاری

مهرماه ۱۳۹۶

(۳۹۰۰ ارابه‌ی ۲۵۷۶ هخامنشی)

فهرست مطالب

۱۸	 فصل اول : جشن
۲۱	 نوروز آری، مهرگان هم نیز
۲۹	 دعوت عام
۳۴	 چکا، مه گان
۳۵	 جشن و سرور
۳۷	 جشنها و اختراستسي در ایران باستان
۴۱	 پیشینه رصدخانه (ردیابناه) اختر شناسی در ایران باستان
۴۵	 رصدخانه یا تقویم آفتابی نقش است
۴۷	 رصدخانه یا تقویم آفتابی مجاور زیگورات چغازنبیل
۴۸	 رصدخانه یا تقویم آفتابی نیمروز
۵۱	 کعبه زرتشت
۶۱	 چارتاقی نیاسر کاشان
۶۲	 چارتاقی بازه هور
۶۳	 اختر شناسی در ایران باستان
۶۶	 جبر اختری و تقدیر
۶۸	 روزهای جشن
۷۵	 ایرانیان باستان

۷۸	مسیرهای احتمالی مهاجرت آریائیان به داخل نجد
۸۲	اثیریانم وئجه
۸۷	پی نوشت های بخش اول کتاب
۱۱۲	فصل دوم: مهر و آئین او
۱۱۴	زایش مهر
۱۱۵	ایزد فروغ
۱۲۸	طمان جمشید
۱۳۰	یلدا و مهر
۱۳۹	آیا کریسمس همان یلدا است؟
۱۵۰	یلدا در محور جشنهای باستانی مازندران
۱۵۳	تاثیر آئین مهر در سایر ادیان
۱۵۸	مهر، فروغ ناشی از تابش آفتاب
۱۶۱	میترا عنصر مشترک ملل
۱۶۳	مهر ایزد در آئین مانویان
۱۶۵	آفرینش مهر
۱۷۴	ژاپن و گردونه مهر
۱۷۶	گردونه مهر نه گردونه خورشید
۱۷۸	چهار نماد مقدس
۱۸۳	پی نوشت های بخش دوم کتاب
۲۰۰	فصل سوم: زرتشت و مهر

۲۰۱ اسطوره زایش زرتشت

۲۰۳ اسطوره زایش زرتشت از دیدگاه‌های دیگر

۲۰۵ زرتشت به روایت کتاب التنبیه و الاشراف

۲۰۷ ظهور زرتشت به روایت فردوسی

۲۱۴ تاریخ زایش زرتشت

۲۲۲ گاتها سروده های زرتشت

۲۳۸ آئین مانا

۲۳۹ زرتشت: مغ بزرگ

۲۴۰ ویژگی های شان فرهر در آئین زرتشت

۲۴۳ پی نوشت های بخش سو کتاب

۲۵۴ فصل چهارم: مهرگان

۲۵۵ کهن ترین جشن

۲۵۷ اهمیت مهرگان

۲۵۹ زمستان بزرگ

۲۶۱ کاوه و بیوراسب

۲۷۰ برگزاری جشن مهرگان

۲۷۹ مهرگان از گذشته های دور

۲۸۳ مهرگان و شاهنشاهی هخامنشیان

۲۸۵ مهر و هخامنشیان

۲۸۸ مهرگان و شاهنشاهی اشکانیان

۲۹۲	 مهرگان و شاهنشاهی ساسانیان
۲۹۴	 مهرگان پس از یورش تازیان
۳۰۱	 مهرگان در اشعار شعرا
۳۱۱	 پی نوشت های فصل چهارم کتاب
۳۲۶	فصل پنجم: مهرگان، فراتر از سرزمین های آریائی
۳۲۶	 از این
۳۲۹	 مشکلات
۳۳۳	 روز جشن
۳۳۴	 پرچم
۳۳۸	 پرچم شیر و خورشید در مجامع شورای اسلامی
۳۴۳	 ویژه نامه ها
۳۴۶	 مهر ماه و مهر روز
۳۵۹	 سرود مهرگان از ویرانه های مدائن تا جنوب کالامند
۳۶۶	 سرود نوروز
۳۶۸	 نمایش نامه ها
۳۷۳	 دیدگاه ها
۳۸۰	 سیزده بدر زمستان بزرگ
۳۸۶	 منشور جشنواره
۳۹۴	 پی نوشت های بخش پنجم کتاب
۴۱۶	 افزوده ها

۴۱۷		نوروز فراتر از یک جشن ملی
۴۱۷		قطعه‌نامه سازمان ملل
۴۲۱		نوروز در کشورهای متأثر از فرهنگ ایران آریائی
۴۲۱		در افغانستان
۴۲۲		در پاکستان
۴۲۲		در تاجیکستان
۴۲۴		در قرق‌رستان
۴۲۴		در ازبکستان
۴۲۵		در جمهوری آذربایجان
۴۲۶		نوروز و آئین آن
۴۲۸		جشن سده یادگاری از نیاکان
۴۲۸		اسطوره پیدایش آتش
۴۳۳		مرد آویج و جشن سده
۴۳۶		روش برگزاری جشن سده
۴۴۰		سروده ای دیگر
۴۴۰		پی نوشت های بخش افزوده‌های کتاب